Трэнды

МЕДЫЯ НА ПЯРЭДНІМ КРАІ

Куды рушаць айчынныя СМІ?

У Палаце прадстаўнікоў прайшоў круглы стол на тэму «Сродкі масавай інфармацыі ў палітычным працэсе. Актуальныя аспекты заканадаўчага рэгулявання».

Асноўныя бітвы за Беларусь сёння праходзяць не на вуліцы, а ў інфармацыйным полі. Такое меркаванне падчас круглага стала выказаў **намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэй КУНЦЭВІЧ,** перадае БелТА.

Фота БелТА.

«Нам не ўпершыню сутыкацца з адкрытай правакатарскай дзейнасцю прадстаўнікоў шэрагу апазіцыйных і замежных медыя. Але 2020 год для нашага інфаполя выдаўся асабліва напружаны. У пагоні за сенсацыямі асобныя СМІ, якія больш правільна называць сродкамі масавай маніпуляцыі, а не інфармацыі, неаб'ектыўна асвятлялі падзеі ў нашай краіне, станавіліся памагатымі арганізатараў несанкцыянаваных выступленняў, імкнучыся надаць ім радыкальны, антыдзяржаўны характар», — адзначыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта.

Андрэй Кунцэвіч падкрэсліў, што падзеі 2020 года паказалі, наколькі важна мець не толькі актуальную заканадаўчую базу, але і напрацоўваць адпаведную практыку яе прымянення. «На жаль, і гэта трэба адкрыта прызнаць, на пэўным этапе мы сутыкаліся з непаваротлівасцю, некампетэнтнасцю і пасіўнасцю ў адстойванні дзяржаўных інтарэсаў з боку асобных ведамстваў. Часта Міністэрству інфармацыі даводзілася змагацца ў адзіночку. Больш за тое, у Адміністрацыі Прэзідэнта па-ранейшаму няма ўпэўненасці ў тым, што мы цалкам выбудавалі гэты працэс. Яшчэ раз падкрэслю, што ў сітуацыі, калі ёсць пагроза інфармацыйнай бяспецы краіны, усе без выключэння дзяржаўныя органы абавязаны прымаць меры па яе абароне. Пры гэтым па-ранейшаму лічу недапушчальным пакідаць паза ўвагай факты, калі пад сцягамі «свабоды слова і дэмакратыі» штучна нагнятаецца напружанасць у грамадстве, ідзе мэтанакіраванае нацкоўванне адных беларусаў на іншых», — заявіў ён.

Асобная тэма для абмеркавання — інтэрнэт-супольнасці. «З майго пункту гледжання, патрэбны сапраўды новыя рашэнні, у тым ліку і на заканадаўчым узроўні, якія дазваляюць рэгламентаваць работу з кантэнтам у сацыяльных сетках і месенджараў, якія для многіх замяняюць традыцыйныя крыніцы інфармацыі. Шэраг краін не саромеюцца ісці такім шляхам. Я мяркую, што іх вопыт можа быць карысны і ў нашых рэаліях», — адзначыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта.

«Мы ўпершыню ў гісторыі суверэннай Беларусі апынуліся ў стане зацяжной, шырокамаштабнай, не намі развязанай інфармацыйнай вайны, — такую думку падчас круглага стала выказаў **міністр інфармацыі Ігар ЛУЦКІ.** — Вайны вельмі разнастайнай па наборы

Фота БелТА.

прымяняемых метадаў і спосабаў яе вядзення, нацэленай не проста на нанясенне шкоды дзяржаве, а на яе знішчэнне». У эпоху фэйкавых канвеераў важнай задачай з'яўляецца развіццё нацыянальнай медыяпрасторы, перакананы Ігар Луцкі. «Падзеі апошніх месяцаў выразна вызначылі праблемы будаўніцтва новай медыяпрасторы. Перш за ўсё, за кошт фарміравання пула моцных інфармацыйных рэсурсаў кросплатформенных СМІ, здольных аднолькава паспяхова працаваць у розных асяроддзях па распаўсюджванні інфармацыі — ад тэлевяшчання да сацсетак і Telegram. Плюс сістэмная падтрымка, магчыма, грантавая, ужо сапраўды інфармацыйная, малых медыйных фарматаў, напрыклад блогераў», — лічыць міністр інфармацыі.

Разам з тым, паводле яго слоў, у эпоху татальнай постпраўды і фэйкавых канвеераў аднымі мерамі абароны не абысціся. «Важная задача — развіццё ўласнай нацыянальнай інфармацыйнай прасторы. І туды трэба ўкладваць значна больш інтэлектуальных і матэрыяльных рэсурсаў. Мне здаецца, што на цяперашні момант мы ў гэтым сэнсе недапрацоўваем. І тут пытанне не толькі ў новых тэхналогіях і абсталяванні, а ў заваёўванні і ўтрыманні аўдыторыі шляхам правільнай рэдакцыйнай палітыкі, арыентаванай на актуальныя запыты грамадства, на дасягненне максімальнай цікавасці і даверу грамадзян. Толькі такім чынам мы зможам падняць канкурэнтаздольнасць сваіх медыйных рэсурсаў і зможам актыўна пацясніць апанентаў на іх полі», — дадаў міністр.

Па словах міністра, медыяландшафт за апошнія паўгода больш чым істотна змяніўся». Я кажу паўгода, таму што рашучыя змены, якія нясуць відавочную пагрозу нацыянальнай бяспецы дзяржавы, з'явіліся да прэзідэнцкіх выбараў. Цяпер мы маем справу з новай інфармацыйнай рэальнасцю, да якой, будзем шчырыя, аказаліся не зусім гатовыя, у тым ліку і ў частцы прававога рэгулявання», — адзначыў ён.

Ігар Луцкі падкрэсліў, што інфармацыйная вайна, як паказвае вопыт нашых суседзяў, патрабуе іншых падыходаў. «У найбліжэйшай перспектыве нам трэба будзе стварыць эфектыўна дзеючы механізм аператыўнага заканадаўчага рэагавання на змены інфармацыйнай абстаноўкі. Мэта — максімальна хутка адказваць на выклікі і пагрозы праз удасканаленне прававых інструментаў», — дадаў ён.

Падчас круглага стала прагучала інфармацыя наконт новых інфармацыйных фарматаў работы парламента. Напрыклад, разглядаецца пытанне арганізацыі інтэрнэт-трансляцый пасяджэнняў з Авальнай залы, паведаміў **старшыня Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі Палаты прадстаўні-**

Фота БелТА.

коў Генадзь ДАВЫДЗЬКА. «На вясновую сесію, хутчэй за ўсё, мы ўжо выйдзем з трансляцыямі ў інтэрнэт-фармаце на сайце Палаты прадстаўнікоў», — расказаў парламентарый.

Сацыяльны ракурс

ШТО ХВАЛЮЕ ПЕДАГОГАЎ?

Якія крытэрыі робяць датэрміновую прафесійную пенсію — недасягальнай...

Па даных статыстыкі, сярэднямесячная заработная плата за студзень—кастрычнік бягучага года ў галіне адукацыі склала 852,7 рубля, або 69,6 % ад узроўню сярэдняй заработнай платы ў краіне (1224,5 рубля). У педагагічных работнікаў сярэдні заробак за гэты перыяд склаў 979,1 рубля, або 80 % ад сярэдняга заробку па краіне: у тым ліку ў настаўнікаў — 1030,1 рубля, або 84,1 % і ў прафесарска-выкладчыцкага саставу — 1492,1 рубля, або 121,9 % ад сярэдняга заробку па краіне. За дзевяць месяцаў рост намінальнай налічанай заработнай платы склаў 105,9 %, а рэальнай — 101,1 %. Гэтыя лічбы былі агучаны падчас пленума Цэнтральнага камітэта Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі.

НОВАЯ СІСТЭМА АПЛАТЫ

Індэкс спажывецкіх цэн на тавары і паслугі, якія аказваюцца насельніцтву, у верасні 2020 года ў параўнанні са снежнем 2019-га склаў 104,7 %. Такім чынам, рост намінальнай заработнай платы ў галіне адукацыі перакрывае толькі рост цэн на тавары і паслугі, а рэальнай — яшчэ ніжэйшы...

— З 1 студзеня бягучага года ў краіне дзейнічае новая сістэма аплаты працы работнікаў бюджэтных галін, якая спачатку выклікала нямала пытанняў, — канстатавала **старшыня ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі Таццяна РАМАНОВІЧ.** — Для аператыўнага рэагавання на іх з 23 студзеня да 28 лютага мы арганізавалі «гарачую лінію», падчас якой было разгледжана больш як 300 зваротаў работнікаў адукацыі, якія датычыліся памераў налічанай заработнай платы. Усе яны правяраліся з выхадам на месца, і факты зніжэння заработнай платы не пацвердзіліся. Гэта вельмі важны момант, бо яшчэ на этапе распрацоўкі новай сістэмы аплаты працы пазіцыя галіновага прафсаюза і Міністэрства адукацыі была адзіная — не дапусціць зніжэння памераў заработнай платы ў работнікаў нашай сферы. Маніторынг выканання дзеючага заканадаўства па аплаце працы працягвеюцца.

Таццяна Якубовіч паведаміла, што ў ходзе сустрэч кіраўнікоў тэрытарыяльных арганізацый з калектывамі быў складзены пералік праблемных пытанняў, якія ёсць на месцах. Усе яны былі накіраваныя ў Федэрацыю прафсаюзаў Беларусі і Міністэрства адукацыі.

Так, у прыватнасці, была ўнесена прапанова па ўмацаванні тарыфнай часткі заработнай платы работнікаў шляхам перагляду базавай стаўкі ў бок павелічэння для таго, каб узровень заработнай платы быў не ніжэйшы за мінімальную заработную плату. З 1 студзеня 2020 года заработная плата, ніжэйшая за мінімальную заработную плату, на жаль, засталася ў арганізацыях сістэмы адукацыі, прычым не толькі ў абслуговага персаналу.

ПРАЦЯГЛАСЦЬ АДПАЧЫНКАЎ

Застаюцца праблемнымі таксама пытанні прафесійнага пенсійнага страхавання педагагічных работнікаў. Для іх вырашэння патрабуецца перагляд Пераліку ўстаноў, арганізацый і пасад, а таксама крытэрыяў ацэнкі ўмоў працы педагагічных работнікаў для мэт прафесійнага пенсійнага страхавання.

Цяпер у Пераліку засталіся пасады настаўнікаў, выхавальнікаў, выхавальнікаў дашкольнай адукацыі, настаўнікаў-дэфектолагаў, выкладчыкаў і бацькоў-выхавальнікаў. Выйсці на датэрміновую прафесійную пенсію можна пры ўмове ажыццяўлення педагагічнай дзейнасці ў аб'ёме не менш за 18 гадзін у тыдзень (не менш за 20 гадзін у тыдзень — для настаўнікаў-дэфектолагаў), выканання арганізацыйна-выхаваўчай работы і ажыццяўлення дадатковага кантролю за вучэбнай дзейнасцю вучняў. Зыходзячы са спецыфікі навучальных прадметаў немагчыма выканаць крытэрый — ажыццяўленне дадатковага кантролю за вучэбнай дзейнасцю вучняў — настаўнікам працоўнага навучання, музыкі і спеваў, фізічнай культуры і здароўя ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Службовымі абавязкамі выхавальнікаў школ, школ-інтэрнатаў, настаўнікаў-дэфектолагаў не прадугледжана выкананне арганізацыйна-выхаваўчай работы і ажыццяўленне дадатковага кантролю за вучэбнай дзейнасцю вучняў.

— Намі таксама прапанавана вярнуцца да разгляду пытання па вяртанні ранейшай працягласці працоўных адпачынкаў (42 каляндарныя дні) педагагічным работнікам устаноў дадатковай адукацыі, метадычных службаў, прафесарска-выкладчыцкаму саставу і педагагічным работнікам устаноў дадатковай адукацыі дарослых з мэтай недапушчэння адтоку высокакваліфікаваных спецыялістаў з гэтых пасад і павышэння іх сацыяльнага статусу, — падкрэсліла Таццяна Якубовіч.

З мэтай замацавання на месцах выпускнікоў і задавальнення патрэб эканомікі і сацыяльнай сферы ў спецыялістах, рабочых і служачых галіновым прафсаюзам была ўнесена прапанова аб вызваленні маладых спецыялістаў ад выплаты падаходнага падатку на перыяд абавязковай адпрацоўкі або зніжэнні стаўкі падатку да 50 %.

ГАРАНТЫІ ПАДАЎЖЭННЯ КАНТРАКТАЎ

Сістэматычна, як правіла, два разы на год (па стане на 1 красавіка і 1 лістапада) ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі ладзіць маніторынг прымянення кантрактнай формы найму, падчас якога асаблівая ўвага аддаецца заключэнню кароткатэрміновых кантрактаў. Па стане на 1 лістапада кантрактнай формай найму было ахоплена 89,1 % ад агульнай колькасці работнікаў у галіне. У параўнанні з красавіком колькасць кантрактаў, заключаных тэрмінам на адзін год, зменшылася на 0,7 % і на пачатак бягучага месяца згаданы паказчык складае 73 324, або 21,5 % ад агульнай колькасці заключаных кантрактаў.

Як правіла, кароткатэрміновыя канракты прымяняюцца да работнікаў, зноў прынятых на работу, пераведзеных на іншую пасаду (прафесію), або да асоб, якія дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, а таксама па пісьмовых заявах альбо са згоды саміх работнікаў.

Таццяна Якубовіч падкрэсліла, што ў мэтах абароны інтарэсаў работнікаў і зніжэння колькасці кароткатэрміновых кантрактаў Галіновае пагадненне з Міністэрствам адукацыі на 2019—2022 гады прадугледжвае пэўныя гарантыі, якія знаходзяць адлюстраванне ва ўсіх абласных і Мінскім гарадскім пагадненнях.

Улічваючы, што ініцыятыва Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі па пашырэнні гарантый падаўжэння кантрактаў з добрасумленнымі работнікамі падтрымана і з 28 студзеня 2020 года замацавана на заканадаўчым узроўні, работа ў гэтым кірунку патрабуе далейшай пільнай увагі, у тым ліку пры ажыццяўленні прафсаюзнымі арганізацыямі грамадскага кантролю.

Як заўважыла Таццяна Якубовіч, у бягучым годзе ў сувязі з эпідэміялагічнай сітуацыяй вялікая частка прафсаюзных сродкаў была накіравана на падтрыманне здароўя членаў прафсаюза. Яго арганізацыйныя структуры з красавіка да кастрычніка ўключна выдаткавалі на гэтыя мэты амаль 2,4 мільёна рублёў, з іх 645 267 рублёў — на набыццё сродкаў аховы, бескантактавых тэрмометраў, сродкаў асабістай гігіены, сродкаў дэзынфекцыі, дазатараў і іншае. Таксама членам прафсаюза была аказана матэрыяльная дапамога на суму 1,7 мільёна рублёў (яе атрымалі 30 834 чалавекі).

НАДБАЎКІ І ДАПЛАТЫ

Намеснік міністра адукацыі Сяргей РУДЫ, які прыняў удзел у пленуме, праінфармаваў, што ўрадам краіны распрацаваны падыходы па паэтапным павышэнні заработнай платы педагагічных работнікаў да 2025 года. Яны былі падтрыманы кіраўніком дзяржавы. Плануецца, што да 2025 года сярэдняя заработная плата педагагічных работнікаў вырасце да 100 працэнтаў ад узроўню сярэдняй заработнай платы па краіне, а прафесарска-выкладчыцкага саставу — да 150 працэнтаў.

Цяпер падрыхтаваны праект пастановы, згодна з якой плануецца павышэнне акладаў выхавальнікам устаноў дашкольнай адукацыі і памочнікам выхавальнікаў. Таксама падрыхтаваны праект дакумента, які прадугледжвае перагляд надбавак і даплат розным катэгорыям работнікаў сістэмы адукацыі.

Ва ўмовах каранавіруснай інфекцыі ўстановы агульнай сярэдняй адукацыі працягваюць функцыянаваць. Па словах Сяргея Рудага, з улікам спецыфікі сённяшняга дня Міністэрства адукацыі накіравала на месцы рэкамендацыі па дадатковым стымуляванні педагагічных работнікаў, якія ажыццяўляюць дадатковую работу з навучэнцамі, што не наведваюць установы адукацыі.

Надзея НІКАЛАЕВА.